

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia ..... 2015 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu

Na podstawie art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 4:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Praktyczna nauka zawodu jest organizowana w formie zajęć praktycznych, a w technikum i szkole policealnej także w formie praktyk zawodowych.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zajęcia praktyczne mogą odbywać się u pracodawców, w ramach dualnego systemu kształcenia, na podstawie:

- 1) umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej pomiędzy młodocianym i jego rodzicem a pracodawcą;
- 2) umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.”;

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

---

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 1255).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650, z 2014 r. poz. 7, 290, 538, 598, 642, 811, 1146, 1198 i 1877 oraz z 2015 r. poz. 357.

„2. Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów i młodocianych w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia – również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.”;

d) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. Zajęcia praktyczne organizuje się w czasie trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

4b. W przypadkach uzasadnionych specyfiką danego zawodu, zajęcia praktyczne u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia mogą być organizowane także w okresie ferii letnich.”;

e) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku organizowania praktyk zawodowych lub zajęć praktycznych w okresie ferii letnich odpowiedniemu skróceniu ulega czas trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów odbywających te praktyki lub zajęcia.”;

f) po ust. 6 dodaje się ust. 6a, 6b i 6c w brzmieniu:

„6a. W przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia, pracodawca, na zasadach określonych w umowie, o której mowa w § 7, może zgłaszać dyrektorowi szkoły wnioski do treści programu nauczania, o którym mowa w ust. 6, w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane.

6b. Liczba godzin zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia nie może być niższa niż:

- 1) w przypadku zasadniczej szkoły zawodowej - minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego praktycznego określona dla zasadniczej szkoły zawodowej w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 2) w przypadku technikum i szkoły policealnej - 30% i nie wyższa niż 100% minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego praktycznego określonej odpowiednio dla technikum lub szkoły policealnej w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

- 6c. W technikum i w szkole policealnej, które organizują zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia, łączny wymiar praktycznej nauki zawodu jest równy sumie liczby godzin tych zajęć określonej w programie nauczania, o którym mowa w ust. 6, i liczby godzin praktyk zawodowych określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.";
- 2) w § 7 w ust. 3:
- a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- „5) formę praktycznej nauki zawodu (zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe) i jej zakres, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia także liczbę dni w tygodniu oraz klasy, w których zajęcia praktyczne odbywane są u pracodawców;”;
- b) pkt 9 otrzymuje brzmienie:
- „9) dodatkowe ustalenia stron umowy związane z odbywaniem praktycznej nauki zawodu, w tym sposób zgłaszania i uwzględniania wniosków, o których mowa w § 4 ust. 6a.";
- 3) w § 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- "2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na:
- 1) refundowanie pracodawcom wynagrodzenia instruktorów praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 1, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami, w tym także zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia - do wysokości minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela kontraktowego posiadającego dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, określonej w przepisach w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy;
- 2) refundowanie pracodawcom dodatku szkoleniowego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 2, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami, w tym także zajęcia praktyczne odbywane u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia - w wysokości nie niższej niż 10 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu

Statystycznego, zwanego dalej "przeciętnym wynagrodzeniem"; dodatek szkoleniowy ustala i wypłaca pracodawca;

- 3) refundowanie pracodawcom kosztów odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, niezbędnych na danym stanowisku szkoleniowym, przydzielonych uczniom na okres zajęć praktycznych prowadzonych u pracodawcy w danym roku szkolnym, w tym także zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia - do wysokości 20 % przeciętnego wynagrodzenia;
- 4) refundowanie pracodawcom diety i świadczeń, o których mowa w § 8 ust. 2 pkt 8 i 9."

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Projekt z dnia 11 czerwca 2015 r.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626) stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Przepis ten nakłada na ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania obowiązek określenia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, w drodze rozporządzenia, warunków i trybu organizowania praktycznej nauki zawodu w warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, a także w innych podmiotach wymienionych w art. 70 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, z uwzględnieniem zakresu spraw, które powinny być określone w umowie, o której mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, w tym praw i obowiązków podmiotów, o których mowa w art. 70 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, a także kwalifikacji wymaganych od osób prowadzących praktyczną naukę zawodu i przysługujących im uprawnień.

Nowelizacja przedmiotowego rozporządzenia wynika z potrzeby realizacji zaleceń Komisji Europejskiej sformułowanych w odniesieniu do polityk oświatowych państw członkowskich w opublikowanym w 2013 r. komunikacie w sprawie bezrobocia osób młodych³. W przypadku Polski zalecenia te dotyczą, m.in., zwiększenia dostępności przyuczania do zawodu i uczenia się poprzez praktykę oraz zacieśnienia współpracy szkół i pracodawców. W dokumencie tym podkreśla się, iż państwa "z ugruntowanymi systemami przyuczania do zawodu i rozbudowanymi możliwościami uczenia się poprzez praktykę, mają tendencję do osiągnięcia lepszych wyników w zakresie ułatwiania przejścia od edukacji do zatrudnienia i utrzymania niskiego poziomu bezrobocia osób młodych".

Zapoczątkowana we wrześniu 2012 r. reforma kształcenia zawodowego i ustawicznego położyła nacisk na wzmocnienie praktycznego aspektu kształcenia zawodowego, w szczególności realizowanego w rzeczywistych warunkach pracy właściwych dla

---

³ KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, RADY EUROPEJSKIEJ, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Pracując wspólnie na rzecz młodych Europejczyków – Wezwanie do działania w sprawie bezrobocia osób młodych, Bruksela, 2013.06.19.

nauczanego zawodu. W ramowych planach nauczania dla publicznych szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe⁴ (zasadnicza szkoła zawodowa, technikum, szkoła policealna) określono minimalny wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych przeznaczonych na kształcenie zawodowe w cyklu nauczania w taki sposób, że w zasadniczej szkole zawodowej minimalna liczba godzin zajęć kształcenia zawodowego praktycznego stanowi ok. 60,6%, zaś w technikum i w szkole policealnej – 50%, ogólnej puli godzin zajęć przeznaczonych na kształcenie zawodowe (teoretyczne i praktyczne łącznie). W podstawie programowej kształcenia w zawodach⁵ wskazano, iż kształcenie praktyczne może odbywać się, m.in., w podmiotach stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół kształcących w danym zawodzie (tj. u pracodawców). Dla zawodów nauczanych na poziomie technika określono także tygodniowy i godzinowy wymiar praktyk zawodowych – w zależności od zawodu wynosi on od 160 godzin (4 tygodnie) do 480 godzin (12 tygodni). Na szkołę nałożono przy tym obowiązek organizowania tych praktyk w podmiocie zapewniającym rzeczywiste warunki pracy właściwe dla nauczanego zawodu. Wymiar praktyk zawodowych nie wchodzi przy tym w zakres wymiaru kształcenia zawodowego określonego w ramowym planie nauczania, jeżeli trwa ona nie dłużej, niż 4 tygodnie. W przypadku praktyk zawodowych realizowanych dłużej niż przez 4 tygodnie, dalsze tygodnie ich trwania dyrektor szkoły (technikum, szkoła policealna) przelicza na godziny i organizuje w ramach godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe (jedna godzina zegarowa praktyki zawodowej odpowiada jednej godzinie lekcyjnej).

W obecnym stanie prawnym szkołom prowadzącym kształcenie zawodowe pozostawiono duży zakres swobody w zakresie organizowania dla uczniów praktycznej nauki zawodu. W § 4 ust. 1 nowelizowanego rozporządzenia określono dwie formy realizacji praktycznej nauki zawodu, tj. zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe, jednak żadnej z tych form nie

---

⁴ Załączniki nr 6, 8, 9 i 13 do rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204, z późn. zm.)

⁵ Załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184, z późn. zm.) – część III OPIS KSZTAŁCENIA W POSZCZEGÓLNYCH ZAWODACH pkt 3 dotyczący warunków realizacji kształcenia w poszczególnych zawodach.

przyporządkowano do określonego typu szkoły. Także wybór podmiotu (miejsca), w którym odbywa się praktyczna nauka zawodu, zależy w dużym stopniu od szkoły: jedyne ograniczenie stanowi w tym zakresie ustanowiony w podstawie programowej kształcenia w zawodach ww. wymóg organizowania praktyk zawodowych w podmiocie zapewniającym rzeczywiste warunki pracy właściwe dla zawodów nauczanych na poziomie technika. Zgodnie z § 4 ust. 6 nowelizowanego rozporządzenia zakres wiadomości i umiejętności nabywanych przez uczniów na zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych oraz wymiar godzin tych zajęć i praktyk określa program nauczania dla danego zawodu dopuszczony do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły.

Kluczowym celem reformy kształcenia zawodowego i ustawicznego na poziomie ponadgimnazjalnym jest zwiększenie jego skuteczności i efektywności oraz zharmonizowanie z rynkiem pracy. Realizacji tego celu służy, m.in., współdziałanie szkolnictwa zawodowego z pracodawcami, które powinno być realizowane nie tylko na poziomie centralnym w ramach polityki oświatowej państwa, ale przede wszystkim na poziomie lokalnym jako bezpośrednia współpraca szkoły z pracodawcami funkcjonującymi na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Jedną z form tej współpracy powinno być organizowanie zajęć praktycznych dla uczniów u pracodawców, aby nauka zawodu przebiegała w rzeczywistych warunkach pracy, w kontakcie z nowoczesną technologią.

Z raportów z monitorowania procesu wdrażania podstawy programowej kształcenia w zawodach, realizowanego w ramach projektu systemowego przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej⁶, wynika, że „najczęstszą formą praktycznej nauki zawodu są zajęcia w pracowni szkolnej”, natomiast współpraca z pracodawcami w tym zakresie ma charakter incydentalny. Praktyki zawodowe u pracodawców organizuje zaledwie ok. 75 % techników.

Oznacza to, że uczniowie szkół prowadzących kształcenie zawodowe mają ograniczony kontakt z rzeczywistym środowiskiem pracy w trakcie nauki zawodu. Wyjątek stanowią uczniowie zasadniczych szkół zawodowych, którzy na podstawie art. 16 ust. 5a ustawy z dnia

---

⁶ Projekt „Monitorowanie i doskonalenie procesu wdrażania podstaw programowych w zawodach” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

7 września 1991 r. o systemie oświaty spełniają obowiązek nauki poprzez realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. z 2014 r. poz. 232). W takim przypadku nauka zawodu odbywa się w systemie dualnym i obejmuje praktyczną naukę zawodu organizowaną u pracodawcy, który zawiera z uczniem umowę o pracę na czas nieokreślony, jako z młodocianym pracownikiem, oraz kieruje go na doksztalcenie teoretyczne do zasadniczej szkoły zawodowej. Na praktyczną naukę zawodu u pracodawcy przeznaczają się w tym przypadku wszystkie godziny zajęć kształcenia zawodowego praktycznego przewidziane w ramowym planie nauczania dla zasadniczej szkoły zawodowej, tj. 970 godzin zajęć w 3-letnim okresie nauki (nie mniej niż 60% łącznej liczby godzin zajęć przeznaczonych na kształcenie zawodowe w ramowym planie nauczania). Oznacza to, że uczniowie zasadniczej szkoły zawodowej będący młodocianymi pracownikami mają zapewnione średnio co najmniej 2 dni w tygodniu praktycznej nauki zawodu u pracodawcy przez cały okres kształcenia.

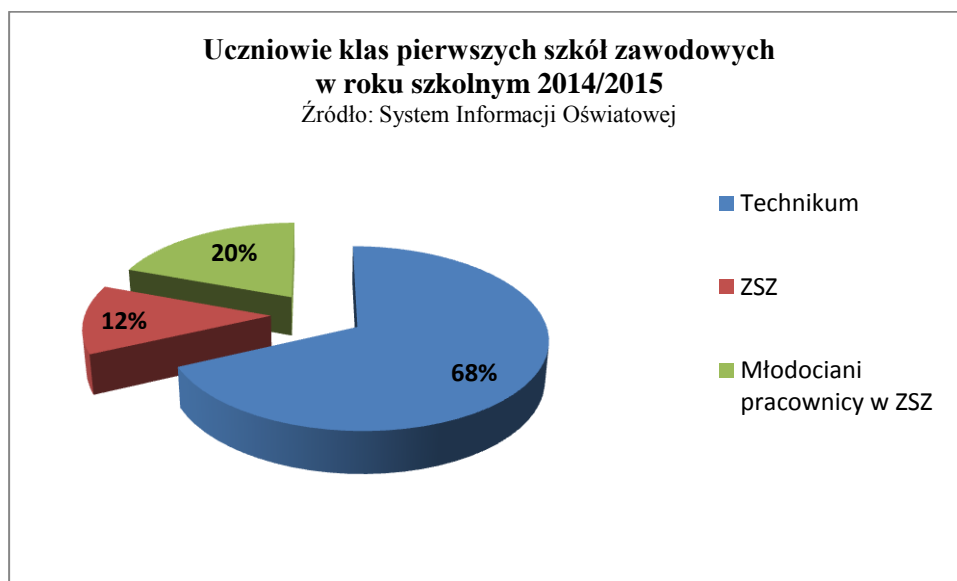
Status młodocianego pracownika ma jednak zaledwie ok. 60% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Pozostali uczniowie zasadniczych szkół zawodowych odbywają praktyczną naukę zawodu, co do zasady, w formie zajęć praktycznych realizowanych w warsztatach i pracowniach szkolnych lub w centrach kształcenia praktycznego. Uczniowie techników i szkół policealnych także mają niewielkie możliwości praktycznego uczenia się zawodu u pracodawców – ogranicza się ono zazwyczaj do odbycia 4-tygodniowych (160 godzin) praktyk zawodowych u pracodawców.

Po akcesji Polski do Unii Europejskiej nastąpił widoczny wzrost zainteresowania kształceniem w szkołach umożliwiających naukę zawodu. Z danych Systemu Informacji Oświatowej wynika, że na przestrzeni ostatnich ośmiu lat szkolnych odsetek absolwentów gimnazjów wybierających dalszą naukę w zasadniczych szkołach zawodowych i technikach wzrósł o 7,15%: od 47,5% w roku szkolnym 2006/2007 do 54,65% w roku szkolnym 2014/2015.

Co 10 absolwent gimnazjum korzysta obecnie z możliwości spełniania obowiązku nauki poprzez realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy w charakterze młodocianego pracownika, co oznacza, że niespełna 20% uczniów uczy się zawodu w

systemie kształcenia dualnego, odbywając praktyczną naukę u pracodawcy (vide: wykres poniżej).

W aktualnych realiach gospodarczo-społecznych możliwości objęcia większej liczby absolwentów gimnazjów systemem przygotowania zawodowego u pracodawcy w charakterze młodocianego pracownika wydają się ograniczone (niewystarczające zainteresowanie ze strony pracodawców, aspiracje edukacyjne uczniów i ich rodziców ukierunkowane na kształcenie w szkołach umożliwiających uzyskanie wykształcenia średniego). W tej sytuacji najwłaściwszym sposobem zapewnienia większej liczbie uczniów możliwości uczenia się zawodu poprzez praktykę jest skłonienie szkół do większej aktywności w nawiązywaniu kontaktów z pracodawcami. W obecnym stanie prawnym szkoła może organizować dla uczniów praktyczną naukę zawodu u pracodawcy na podstawie umowy zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły i pracodawcą, jednak w praktyce niewiele szkół korzysta z tej możliwości.

Jedną z przyczyn niezadawalającej współpracy szkół z pracodawcami w zakresie organizowania dla uczniów praktycznej nauki zawodu jest brak wskazania w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu, iż w każdym typie szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe można realizować dualny system kształcenia zawodowego, w którym praktyczna nauka zawodu jest realizowana w formie zajęć praktycznych w całości lub w części odbywanych u pracodawców na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą.

W związku z powyższym, w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu proponuje się następujące zmiany:

przyporządkowanie każdej z form praktycznej nauki zawodu do określonego typu szkoły poprzez wskazanie, iż w każdym typie szkoły praktyczną naukę zawodu organizuje się w formie zajęć praktycznych, a w przypadku technikum i szkoły policealnej – w formie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych (zmiana § 4 ust. 1);

wskazanie, iż podstawę prawną odbywania zajęć praktycznych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia może stanowić zarówno umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawarta pomiędzy młodocianym pracownikiem i jego rodzicem a pracodawcą, jak również umowa o praktyczną naukę zawodu, zawarta pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu (nowy ust. 1a w § 4);

określenie, iż organizowanie zajęć u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia ma na celu nie tylko opanowanie przez uczniów umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, ale również zastosowanie i pogłębienie zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy (zmiana § 4 ust. 2);

określenie wymiaru zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia (nowy ust. 6b w § 4);

określenie całkowitego wymiaru praktycznej nauki zawodu w technikach i szkołach policealnych organizujących zajęcia praktyczne u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia jako sumy liczby godzin tych zajęć i liczby godzin praktyk zawodowych (nowy ust. 6c w § 4);

dopuszczenie możliwości organizowania zajęć praktycznych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia także w okresie ferii letnich, jeśli wymaga tego specyfika danego zawodu (np. zawody z branży turystycznej), przy odpowiednim skróceniu w takiej sytuacji czasu trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych (nowe ust. 4a i 4b oraz zmiana ust. 5 w § 4);

zapewnienie pracodawcy możliwości wpływania na treści programu nauczania dla zawodu w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane, na zasadach

określonych w umowie o praktyczną naukę zawodu – (nowy 6a w § 4 oraz zmiana § 7 ust. 3 pkt 9);

wprowadzenie w odniesieniu do uczniów odbywających zajęcia praktyczne u pracodawców na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu regulacji analogicznej, jak zamieszczona w ramowym planie nauczania dla zasadniczej szkoły zawodowej, iż w przypadku uczniów będących młodocianymi pracownikami, dyrektor szkoły ustala, w każdej klasie, liczbę dni w tygodniu przeznaczonych na praktyczną naukę zawodu organizowaną u pracodawców; proponuje się doprecyzowanie, iż liczbę dni w tygodniu oraz klasy, w których zajęcia praktyczne odbywane są u pracodawców, określa umowa o praktyczną naukę zawodu (zmiana § 7 ust. 3 pkt 5);

doprecyzowanie, iż środki finansowe zapewniane przez organy prowadzące szkoły, które organizują praktyczną naukę zawodu poza szkołą, są przeznaczone na refundowanie pracodawcom kosztów, o których mowa w § 9 ust. 2 pkt 1- 3 rozporządzenia, także w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia (zmiana § 9 ust. 2).

Proponowane rozwiązania określają warunki organizowania zajęć praktycznych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia obejmującego realizację kształcenia teoretycznego w szkole oraz praktyczne uczenie się zawodu u pracodawcy, co pozwoli na zwiększenie możliwości dostępu uczniów do praktycznej nauki zawodu w rzeczywistych warunkach pracy. Zróżnicowanie wymiaru ww. zajęć praktycznych w zależności od typu szkoły zapewni ujednoczenie kształcenia praktycznego dla wszystkich uczniów w zasadniczej szkole zawodowej (na poziomie zagwarantowanym dla uczniów posiadających status młodocianego pracownika), zaś w przypadku technikum oraz szkoły policealnej pozwoli na zwiększenie liczby godzin praktycznej nauki zawodu realizowanej w rzeczywistych warunkach pracy ponad wymiar obowiązkowych praktyk zawodowych. Proponuje się, by wymiar zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców był równy:

w zasadniczej szkole zawodowej – minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego praktycznego określonej w ramowym planie nauczania, tj. 970 godzin zajęć w trzyletnim okresie nauczania, zarówno dla młodocianych pracowników realizujących praktyczną naukę zawodu w ramach umowy o pracę zawartej z pracodawcą, jak i dla uczniów odbywających

zajęcia praktyczne u pracodawców na podstawie umowy zawartej pomiędzy szkołą a pracodawcą;

w technikum oraz w szkole policealnej – nie mniej niż 30% liczby godzin kształcenia zawodowego praktycznego określonej w ramowym planie nauczania, tj. odpowiednio:

w technikum: od 220 do 735 godzin zajęć w czteroletnim okresie nauczania,
w szkole policealnej dla młodzieży: od 240 do 800 godzin zajęć w dwuletnim okresie nauczania,
w szkole policealnej dla dorosłych: od 177 do 590 dla stacjonarnej formy kształcenia i od 102 do 340 dla zaocznej formy kształcenia.

Ustalenie wymiaru zajęć praktycznych realizowanych u pracodawców w odniesieniu do techników i szkół policealnych w ujęciu widełkowym (30-100% liczby godzin kształcenia praktycznego określonej w ramowym planie nauczania), umożliwi tym szkołom elastyczne dopasowanie nowych rozwiązań zarówno do specyfiki nauczanego zawodu (określenie optymalnych proporcji pomiędzy kształceniem praktycznym realizowanym w pracowniach lub warsztatach szkolnych oraz na stanowisku pracy u pracodawcy), jaki do uwarunkowań lokalnych (możliwości pozyskania pracodawców zainteresowanych przyjęciem uczniów na praktyczną naukę zawodu, wdrożenie niezbędnych zmian kadrowych i organizacyjnych).

Za przyjęciem ww. widełkowego określenia wymiaru zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców przemawia także fakt, iż na technika i szkoły policealnej nakłada się obowiązek wprowadzenia nowej formy realizacji praktycznej nauki zawodu, tj. zajęć praktycznych, co w wielu przypadkach będzie wymagało dokonania niezbędnych zmian w realizowanym w szkole programie nauczania dla zawodu. Zgodnie bowiem z dotychczasową praktyką, w przypadku zawodów nauczanych na poziomie technika (w technikum i w szkole policealnej) praktyczna nauka zawodu jest realizowana najczęściej tylko w formie praktyk zawodowych. Tymczasem specyfika kształcenia w niektórych zawodach na poziomie technika wymaga stosowania obu form realizacji praktycznej nauki zawodu, tj. zarówno praktyk zawodowych, jak i zajęć praktycznych – dotyczy to zwłaszcza tych zawodów, które mają wspólną kwalifikację z zawodem nauczonym w zasadniczej szkole zawodowej.

Wdrożenie przez szkołę prowadzącą kształcenie zawodowe proponowanego modelu kształcenia dualnego obejmującego odbywanie zajęć praktycznych u pracodawców na podstawie umowy zawieranej pomiędzy szkołą i pracodawcą istotnie poszerza zakres

uczenia się zawodu poprzez praktykę w rzeczywistych warunkach pracy (vide: tabela poniżej). Można przypuszczać, że szkoły, które dotychczas nie organizowały zajęć praktycznych u pracodawców, rozpoczną wdrażanie nowych rozwiązań od wariantu „minimalnego” (tj. 30% zajęć praktycznych u pracodawców), z uwagi na konieczność podjęcia szeregu działań dostosowujących nie tylko o charakterze organizacyjnym (np. w szkolnym planie nauczania), ale również merytorycznym (w programach nauczania dla zawodów).

Wymiar uczenia się praktycznego u pracodawcy							
Typ szkoły		ZSZ	Technikum	Szkoła policealna			
				dla młodzieży	dla dorosłych		
					stacjonarna	zaoczna	
Ramowy plan nauczania	liczba godzin kształcenia praktycznego w okresie nauki	970	735	800	590	340	
	okres nauki (w latach)	3	4	2	2	2	
Wymiar obowiązkowych praktyk zawodowych wg podstawy programowej kształcenia w zawodach		-----	Co najmniej 4 tygodnie (20 dni)				
U pracodawcy wg projektu	liczba godzin zajęć praktycznych	970	220 - 735	240 - 800	177 - 590	102 - 340	
	liczba dni w okresie nauki	wariant 30%	-----	44	48	35	20
		wariant 100%	194	147	160	118	68
		wariant 100% + praktyki zawodowe	-----	167	180	138	88
	liczba dni w tygodniu dla wariantu 100%	2	1	2,5	2	1	
do obli	liczba tygodni w roku	32					

liczba tygodni w okresie nauki	96	128	64	64	64
dobowy wymiar godzin zajęć ⁷	5				

Zwiększenie dostępu do kształcenia praktycznego u pracodawców szczególnie dotyczy uczniów kształcących się w zawodach na poziomie technika: w wariantcie „minimalnym”, tj. w przypadku przeznaczenia na zajęcia praktyczne u pracodawcy 30% godzin zajęć z puli godzin kształcenia praktycznego w ramowym planie nauczania, czas kształcenia w rzeczywistych warunkach pracy wzrośnie o 220 godzin w 4-letnim okresie nauczania w technikum. Jeśli obowiązkowe praktyki zawodowe także będą realizowane u pracodawcy, łącznie uczeń technikum będzie uczył się u pracodawcy co najmniej 220+160=380 godzin (lub dłużej – w przypadku praktyk zawodowych trwających dłużej, niż 160 godzin, tj. 4 tygodnie). Przyjęcie wariantu „maksymalnego” (przeznaczenie na zajęcia praktyczne u pracodawcy 100% godzin zajęć z puli godzin kształcenia praktycznego w ramowym planie nauczania) umożliwi odbywanie zajęć praktycznych w naturalnym środowisku pracy przez co najmniej 147 dni w okresie nauczania, co zapewnia średnio co najmniej jeden dzień w tygodniu uczenia się u pracodawcy przez cały okres nauki w technikum, niezależnie od obowiązkowych praktyk zawodowych w wymiarze (160 godzin, tj. 4 tygodnie).

Pozostawienie szkołom dużej swobody w zakresie organizacji zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców w ramach dualnego systemu kształcenia umożliwi elastyczne dostosowanie się do zróżnicowanych uwarunkowań lokalnych (infrastrukturalnych, ekonomicznych, kadrowych, itp.). Dotyczy to rozstrzygnięcia kwestii obejmujących ustalenie w umowie o praktyczną naukę zawodu liczby dni w tygodniu oraz klas, w których zajęcia praktyczne odbywane są u pracodawców, a także organizowanie tych zajęć w okresie ferii letnich.

Istotne jest również zagwarantowanie pracodawcy możliwości wpływania na program

---

⁷ Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu dobowy wymiar godzin zajęć praktycznej nauki zawodu uczniów w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin, a uczniów w wieku powyżej 16 lat - 8 godzin.

nauczania: pracodawca może zgłaszać dyrektorowi szkoły wnioski do treści programu nauczania w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane, na zasadach określonych w umowie o praktyczną naukę zawodu zawartą ze szkołą.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu tego rozporządzenia.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.